

Abortusdiagnostiek voor schaap en geit

GD LOOPT VOOROP IN DIERGEZONDHEID
MET ABORTUSDIAGNOSTIEK

Abortus in uw koppel? Wacht niet met diagnostiek

Abortus, vroeg- of doodgeboorte bij schapen en geiten, heeft grote gevolgen. Het kost geld, verstoort het fokkerijplan en kan wijzen op een besmettelijke oorzaak. Sommige ziekteverwekkers zijn bovendien overdraagbaar van dier op mens.

De oorzaak van abortus kan besmettelijk zijn zoals door bacteriën, virussen of parasieten. Het kan ook niet-besmettelijk zijn bijvoorbeeld door stress, ziekte of verkeerde voeding. Treden er meerdere abortussen op, dan is de kans op een besmettelijke oorzaak groot en lopen andere dieren én mensen mogelijk risico. Daarom is snelle en gerichte diagnostiek essentieel. In deze flyer informeren wij u over de mogelijkheden van onze abortusdiagnostiek.

“Bij abortussen is alertheid heel belangrijk. Ziekteverwekkers die vrij kunnen komen tijdens de abortus, kunnen ook voor zwangere vrouwen en andere kwetsbare personen ernstige gevolgen hebben. Weer zwangere vrouwen altijd uit de kraamstal en zorg voor een goede hygiëne. Snelle en zorgvuldige diagnostiek helpt om de juiste maatregelen te nemen tegen verdere verspreiding naar dieren en mensen”

Ariene Rietveld, Arts infectieziektebestrijding bij GGD

Verschillende mogelijkheden voor abortusdiagnostiek

Pathologisch onderzoek

Pathologisch onderzoek geeft de grootste kans om tot een diagnose te komen. Bij een abortus kun je de verworpen of doodgeboren vrucht met de nageboorte insturen naar GD. De patholoog beoordeelt het binnengekomen materiaal en neemt monsters voor verder onderzoek. Dit onderzoek kan bestaan uit microscopisch onderzoek van weefsels van verworpen vrucht(en) en nageboorte en bacteriologisch onderzoek. Een beschrijving van het bedrijf van afkomst en de problemen (anamnese) geeft vaak belangrijke informatie. Stuur de anamnese daarom altijd mee, inclusief informatie over onder andere het aantal abortusgevallen, het stadium van de dracht, de leeftijd van het moederdier, eventuele problemen in eerdere jaren en aanvoer van dieren.

Tip: Bewaar de vrucht en de nageboorte gekoeld (niet invriezen). Het gelijktijdig inzenden van meerdere vruchten en nageboortes en het herhaald inzenden van sectiemateriaal, vergroot de kans op een diagnose.

Abortuspakket

Met het abortuspakket kun je, door het nemen van twee diepe keelwabs bij de verworpen vrucht, laagdrempelig de oorzaak van de abortus onderzoeken. Zo krijg je van de meest voorkomende besmettelijke bacteriële oorzaken een goede indicatie of ze op het bedrijf aanwezig zijn. Deze methode is zeer geschikt als de nageboorte ontbreekt.

Tip: De swabs voor het abortuspakket zijn verkrijgbaar via je dierenarts of bij GD via 088 20 25 500. Meer over het abortuspakket lees je in de flyer 'Abortuspakket'.

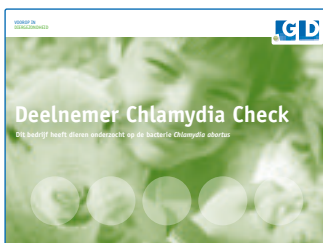
Overige laboratoriumbepalingen

Naast bovenstaande producten kun je via afweerstoffenonderzoek (serologie) aantonen dat dieren contact hebben gehad met bepaalde abortusverwekkende kiemen, bijvoorbeeld *Chlamydia* spp. en *Coxiella burnetii*. Een andere vorm van diagnostiek is een PCR-test voor *Chlamydia abortus* om de aanwezigheid van het DNA van *Chlamydia abortus* aan te tonen.

Tip: Uitslagen moeten altijd zorgvuldig worden geïnterpreteerd, met name uitslagen waarbij alleen afweerstoffen tegen de kiem zijn aangetoond en niet de kiem zelf. Het dier kan dan in het verleden contact hebben gehad met de kiem, maar deze kiem is nu niet de oorzaak van de abortus.

Chlamydia Check

Chlamydia abortus is één van de belangrijkste oorzaken van besmettelijke abortus bij schapen en geiten. Daarnaast is de kiem overdraagbaar van dieren op mensen en vormt deze kiem vooral voor zwangere vrouwen een risico. Met de 'Chlamydia Check' onderzoek je via vaginaal swabs of de bacterie aanwezig is op je bedrijf. Alle deelnemers aan de 'Chlamydia Check' die monsters hebben ingestuurd ontvangen een bordje met een jaarzegel. De 'Chlamydia Check' is beschikbaar als abonnement en vooral geschikt voor publieke bedrijven, fokkers die bewust bezig zijn met het verbeteren van het fokkerijresultaat en voor fokkers die vrouwelijke fokdieren willen verkopen. Meer informatie: www.gddiergezondheid.nl/chlamydia.

Aandachtspunten

- Neem hygiënemaatregelen en bescherm mens en dier:
 - Werk met handschoenen en was de handen naderhand;
 - Verwijder de vrucht en nageboorte;
 - Verwijder een aborterend moederdier uit het koppel;
 - Ontsmet de locatie van de abortus.
- Ga zorgvuldig om met abortusmateriaal en het moederdier:
 - Plaats de vrucht en nageboorte in de kadaverton;
 - Houd de dieren die geaborteerd hebben gescheiden van andere dieren, het publiek en de overige erfbetreders.
- Zwangere vrouwen lopen extra risico rond de aflamperiode van kleine herkauwers, dus:
 - Vermijd de kraamstal;
 - Was geen bedrijfskleding.
- Abortus bij kleine herkauwers is meldingsplichtig op grond van de Wet Dieren. Dit betekent dat je een toename van het aantal abortusgevallen bij schapen en geiten moet melden via de NVWA meldkamer: 045-5463188. Ga voor meer informatie naar: www.nvwa.nl

"We hadden 300 geiten drachtig. Dat ging tot drie weken voor het aflammeren goed. Toen kwamen de eerste verschijnselen. We zagen dat het ineens acuut misging: geiten die te vroeg aflammerden, veel baarmoederontstekingen en lammeren die geen weerstand hadden. Een medewerker die zwanger was, hebben we meteen naar huis gestuurd, want de gevolgen zijn niet te overzien. Het heeft mentaal én financieel enorm veel impact gehad; dat wil je écht nooit meemaken."

Tijmen Verkuil, geitenhouder

Meer informatie

Neem voor meer informatie of advies over abortus en de mogelijkheden van diagnostiek, vrijblijvend contact op met de Veekijker Kleine Herkauwers: 088 20 25 555 (op werkdagen van 15:00-17:00) of de afdeling klantcontact: 088 20 25 500.

Heb je vragen over besmettelijke dierziekten voor mensen, neem dan contact op met de afdeling infectieziektebestrijding van de GGD in jouw regio.

